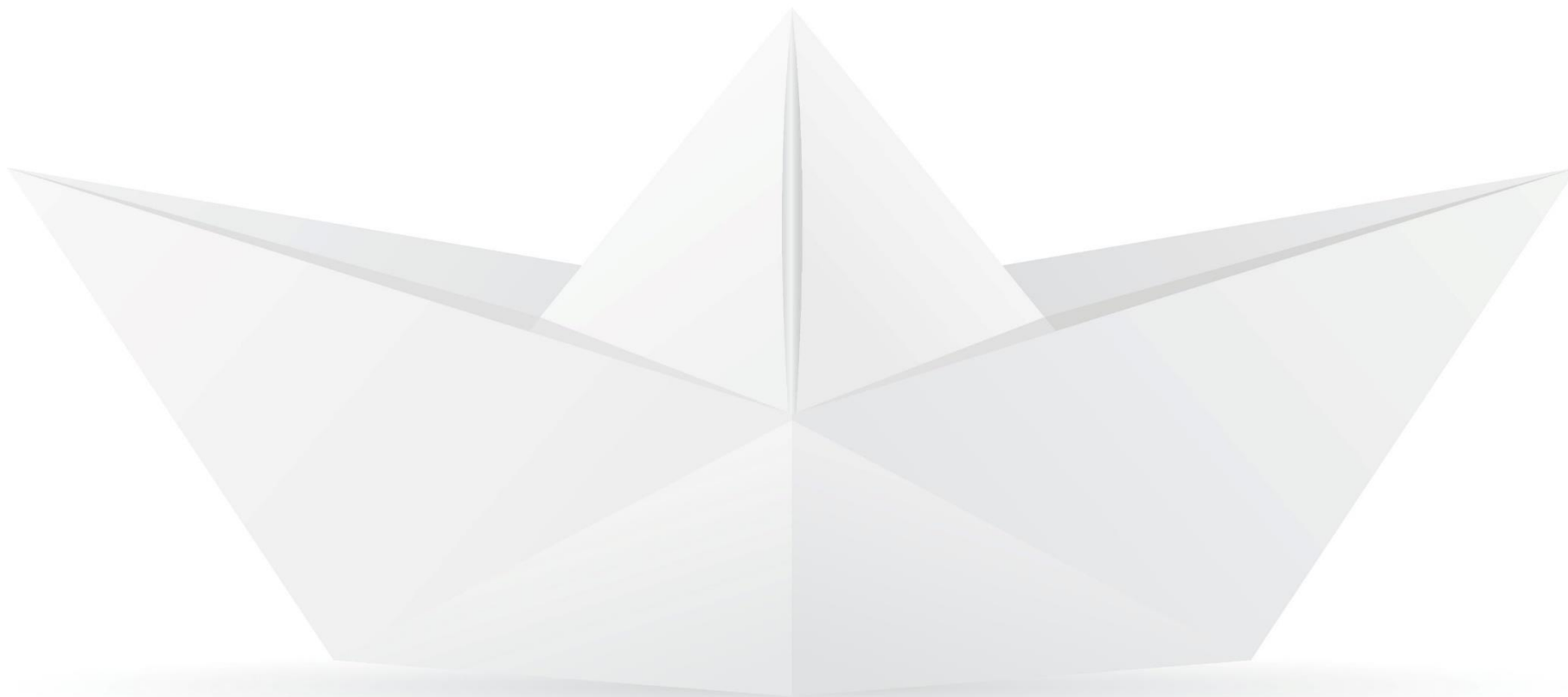

8 ŽINGSNIAI, KAIP
PAKVIESTI IR ĮTRAUKTI BENDRUOMENES
Į KRAŠTOTYRINES VEIKLAS

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

VAGGERYDS
KOMMUN

MESTNA *knjižnica* KRANJ

Herning
Bibliotekerne
- tid til dig

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TURINYS

- KULTŪROS PAVELDAS ATEIČIAI
- ĮŽANGA
- 8 ŽINGSNIŲ KONCEPCIJA
- (PASIRUOŠIMAS) KONTEKSTAS
- (1) VADOVAVIMAS
- (2) KOMPETENCIJOS
- (3) KOMUNIKACIJA
- (4) ĮSIPAREIGOJIMAS
- (5) BENDRADARBIAVIMAS
- (6) ATMOSFERA
- (7) AIŠKUMAS
- (8) ĮVYKDYMAS
- ĮRANKIAI
- PAVYZDŽIAI

ĮŽANGA

Šios rekomendacinės gairės - tai Erasmus+ projekto „Kultūros Paveldas Ateičiai: atrask, mokykis ir dalinkis“ (angl. „Cultural Heritage for the Future: Discover, Share and Learn“ produktas. Jo paskirtis - padėti bibliotekoms sudominti bendruomenes ir pritraukti aktyvius piliečius į kraštotyros ir kultūros paveldo veiklos sritis.

Šios gairės yra parašytos profesionaliems bibliotekininkams, atsiduriantiems projekto organizatorių vaidmenyje ir koordinuojantiems kultūros plėtrą per bendruomenių įtraukimą. Gairės bus naudingos visiems pritrūkstantiems įkvėpimo ir sunkiai randantiems būdų, kaip paskatinti bendruomenes dalintis savo sukauptais dokumentais ir istorijomis su visuomene, kaip viską dokumentuoti ir paskelbti internetinėje erdvėje. Taip pat, gairės pravers ieškantiems patarimų, kaip organizuoti veiklas, susijusias su vietos istorija: parodas, prezentacijas, diskusijas ir kt.

Gairėse atskleidžiami 8 žingsniai, padėsiantys orientuoti bendruomenės narius naujose veiklose bei skatinantys jų įsitraukimą ir motyvaciją. Šie 8 žingsniai buvo išskirti apibendrinus įvairių bibliotekų projektų rezultatus, naudojant „Atrask, mokykis ir dalinkis“ metodą, kuris skatina bendradarbiavimą mokymosi procesuose. Kiekvienas gairėse nurodytas žingsnis yra paremtas realiu pavyzdžiu, įgyvendintu vienoje iš projekto partnerių bibliotekų. Be viso to, gairėse yra pateikiami naudingi įrankiai, skirti tolesniam profesiniam tobulėjimui.

Šios gairės, nėra galutinis specifinių veiklų su vietos bendruomenėmis sąrašas, užtikrinantis konkretaus tikslo pasiekimą. Tai yra rekomendacijų ir principų rinkinys, kurį galima traktuoti kaip įrankį savirefleksijoms ar konsultacijoms, organizuojant aktyvų piliečių įsitraukimą į tam tikros organizacijos veiklas.

Šis dokumentas yra originalios gairių versijos vertimas. Gaires parašė ir redagavo Mikkel Hartvig Haaning, Herningo bibliotekos plėtros ir komunikacijų skyriaus vadovas (2019), tel.: +4522119334, el. paštas: bibmhh@herning.dk

KULTŪROS PAVELDAS ATEIČIAI

Šios gairės yra trečiasis projekto „Kultūros Paveldas Ateičiai: atrask, mokykis ir dalinkis“ intelektualinis produktas, įkvėptas projekto idėjos: *atrask, mokykis ir dalinkis kartu su bibliotekomis*.

Viešosios bibliotekos atlieka svarbų vaidmenį suaugusiųjų švietimo ir kultūros paveldo populiarinimo srityse. Šio projekto metu, bibliotekos (ir jų partneriai) iš 5 Europos šalių, bendradarbiavo, siekdamos panaudoti Europietiškas kultūros paveldo socialines ir edukacines vertybes suaugusiųjų motyvacijai ir įtraukimui į ugdomąjį procesą bei dalinimąsi patirtimi. Taip pat, šis projektas siekė sustiprinti bibliotekininkų pedagogines kompetencijas ir paskatinti bibliotekas dalintis tarptautine patirtimi bei sukurti profesionalių bibliotekininkų tinklą.

Projekto partneriai: Kärđla miesto biblioteka (Estija), Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka (Lietuva), Vagerido (Vaggeryd) viešoji biblioteka (Švedija), Herningo viešoji biblioteka (Danija) ir Kranio (Kranj) viešoji biblioteka (Slovėnija).

Daugiau informacijos apie projektą „Kultūros Paveldas Ateičiai: atrask, mokykis ir dalinkis“ rasite čia: www.bendruomeniukrastotyra.lt.

KONCEPCIJA

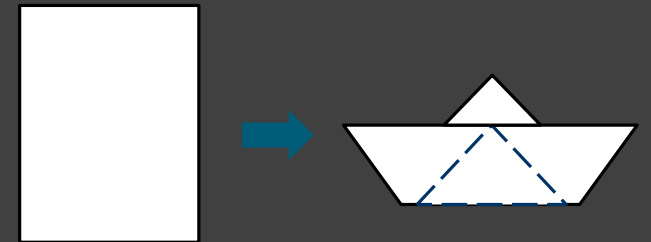
AR JUMS YRA TEKĘ LANKSTYTI POPIERINĮ LAIVELĮ?

Taip, kaip popieriniam laiveliui išlankstyti tereikia vieno tuščio popieriaus lapo ir paprastos, žingsnis po žingsnio (angl. step by step) išdėstytos instrukcijos, taip ir norint pakviesti ir įtraukti bendruomenę į su kultūros paveldu susijusias veiklas, tereikia atvirumo ir lyderystės. Šiose gairėse atrasite 8 principus, kurie žingsnis po žingsnio padės jums tapti savo ateities projektu kapitonais/kapitonėmis.

Šie 8 žingsniai atspindi popierinio laivelio lankstymo instrukciją ir leidžia skaitytojams pasijusti laivo kapitono pozicijoje.

Laivas ir kapitonas atrodo, kaip tinkamos metaforos, apibūdinančios lyderystės sampratą: laivas – tai dinamiškas objektas, judantis iš vieno taško į kitą, per vis besikeičiantį vandenyną, prisitaikantis ir/arba pats sukuriantis sau kelią. Laivo kapitono vaidmuo yra atliekamas bendradarbiaujant su kitais ir smarkiai priklauso nuo asmeninių gabumų būti geru lyderiu, bendradarbiauti, komunikuoti.

Kalbant apie bendruomenių įtraukimą į kultūrinės veiklas, mums, bibliotekoms, reikalingi ir patvarūs laivai ir geri kapitonai, kad vykstant pokyčiams galėtume kartu su bendruomenėmis sukurti savo ateities kelią į naujus horizontus.

KONTEKSTAS

VADOVAVIMAS

ŽINOKITE, KAIP
TINKAMAI
VADOVAUTI

KOMPETENCIJOS

PAGALVOKITE
APIE RESURSUS

KOMUNIKACIJA

PARODYKITE
SUPRATINGUMA,
PADĖKITE
SUPRASTI

ĮSIPAREIGOJIMAS

MOTYVUOKITE
ŽMONES

BENDRADAR- BIAVIMAS

DIRBKITE KARTU

ATMOSFERA

SUKURKITE GERĄ
ATMOSFERĄ

AIŠKUMAS

SIEKITE
AIŠKUMO

ĮVYKDYMAS

TINKAMAI
ĮGYVENDINKITE

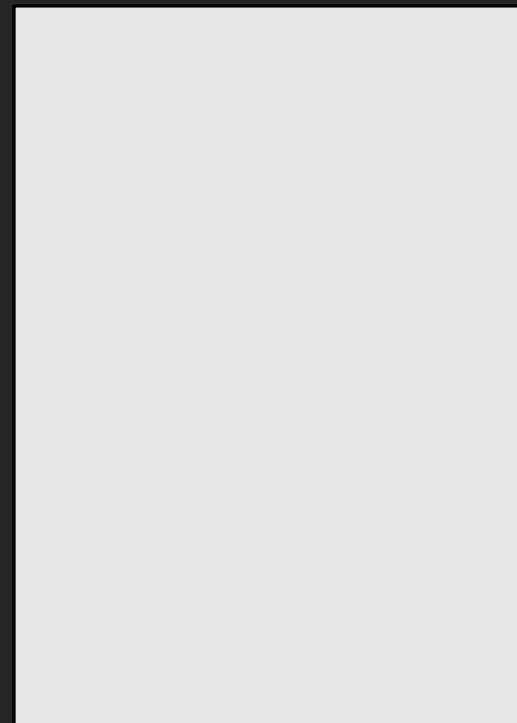
Kaip kapitonas supranta kelionės planavimo ir orų analizavimo svarbą ir visada pasilieka atviras kurso pokyčiams, dar prieš prasidedant kelionei, taip ir jūs turite išlikti nešališki ir atviri naujoms idėjoms bei sukurti tikslų planą nuo A iki Z, prieš priimdami bet kokį sprendimą.

Nebijokite tuščio lapo, žvelkite į jį kaip į galimybę nupiešti kontūrus savo idėjoms ir savo planui. Toks planavimas padeda kitiems suprasti jūsų intencijas ir lūkesčius bei informuoti komandos narius, kaip jie gali prisidėti prie įvairių procesų, dar jų planavimo stadijoje.

Ar esate pasiruošę?
Susipažinkime su 8 žingsniais

PASIRUOŠIMAS

Pasiimkite tuščią popieriaus lapą (A4)

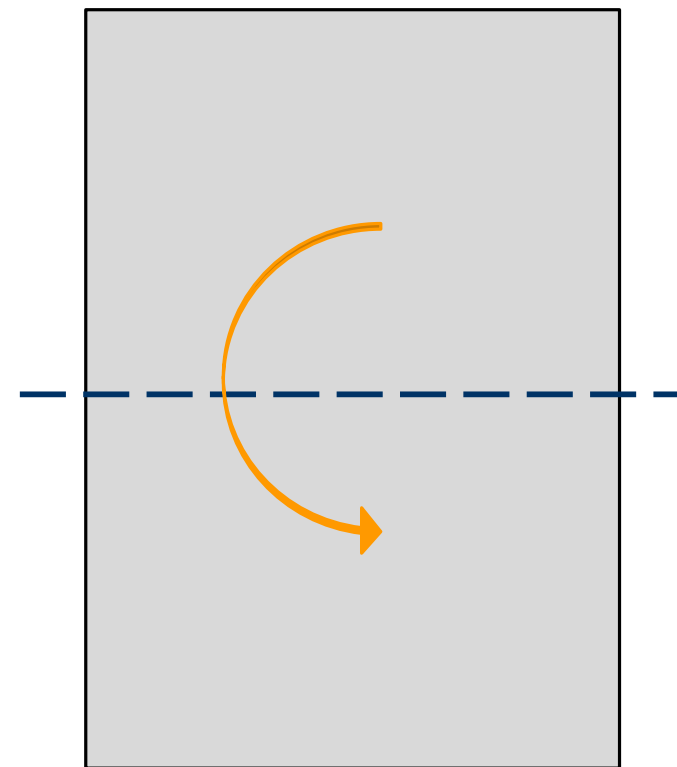
VADOVAVIMAS

Kaip kapitonas imasi vadovauti, ieško galimybių ir priima apgalvotus sprendimus, siekdamas naudoti savo įgulą, taip ir jūs siekdami savo tikslų, turite vesti kitus, suteikdami jiems pagalbą siekiant bendro tikslo.

- Pasistenkite matyti save kaip pavyzdį, padedantį kitiems tiksliai įvykdyti išsikeltas užduotis ir pritraukiantį žmones į savo projektus, demonstruoti lyderystę, toleranciją, pozityvią nuotaiką, atsakomybę ir kt.
- Atminkite – jūs esate geriausias bibliotekos ambasadorius – bibliotekos veidas, gebantis parodyti bibliotekos svarbą bendruomenei visose jos gyvenimo srityse.
- Taip, kaip kapitonas pažįsta savo įgulą, taip ir jūs turite pažinoti savo tikslinę auditoriją ir suvokti savo bendruomenės poreikius.
- Būkite profesionalūs, užtikrinkite profesinę paramą ir supratimą, motyvuokite bendruomenes ir partnerius bendradarbiauti.
- Suvokite išorinius lūkesčius ir priimkite skirtumus tolerantiškai, bei atvirai. Prieš išplaukdami – priimkite žmones į savo laivą.
- Sekite organizacijas ir bendruomenes, besidominčias jūsų veiklomis ir išnaudokite jų tinklą. Atkreipkite dėmesį, kad skirtingi partneriai turi skirtingus poreikius.

PIRMAS ŽINGSNIS

Perlenkite lapą (A4) per pusę.

PVZ.

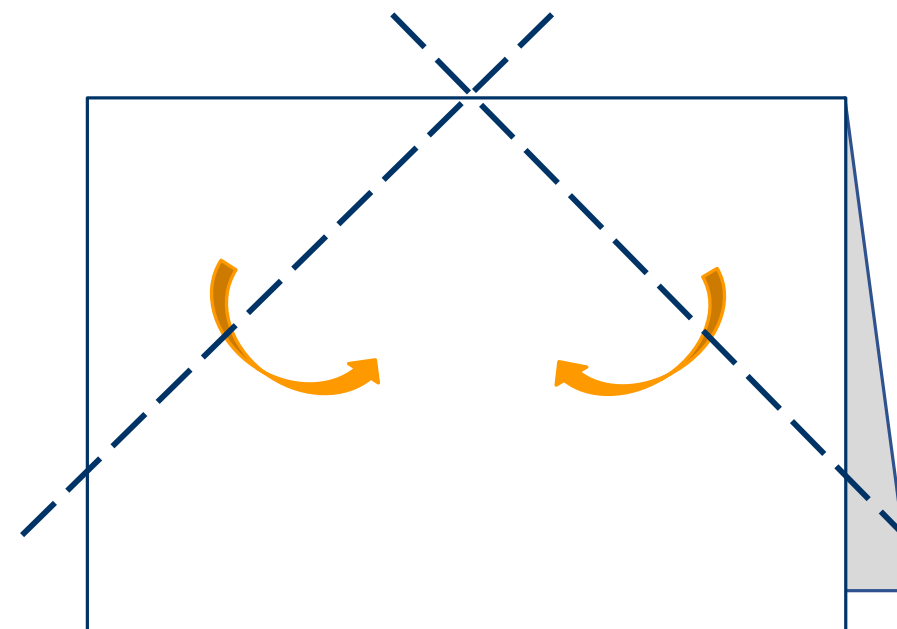

Kaip kapitonas pasirūpina, kad jo įgula būtų gerai apmokyta ir kompetetinga, taip ir jūs turite pasirūpinti, kad suteikėte visą reikiamą informaciją, įrankius ir kitus išteklius, reikalingus atlikti suplanuotoms veikloms bei pasiekti užsibrėžtiems tikslams.

- Atkreipkite dėmesį į žmonių esamas ar galimas stipriąsias puses, atliekant tokius vaidmenis kaip pagalbininko, partnerio ar kolegos.
- Pasistenkite, kad žmonėms būtų kuo paprasčiau dalintis savo istorijomis. Pasiūlykite idėjų, kuo jie galėtų pasidalinti ir padėkite jas įgyvendinti praktiškai.
- Paraginkite žmones imtis veiksmų, parodydami pavyzdį, kuris įkvėptų juos pasidalinti savo istorijomis.
- Sudarykite programą, kuri skatintų žmonių kūrybiškumą ir įsitraukimą.
- Nustatykite darbuotojų kompetencijas, galimybių ir motyvacijos lygmenis.
- Būkite realistiški laiko valdymo, tinkamų darbuotojų paieškos ir kitais klausimais. Pasistenkite, kad dalyvavimas būtų savaimė naudingas, o ne taptų našta; pasirūpinkite, kad dalyviai būtų motyvuoti ir jaustų savo indėlio svarbą.

ANTRAS ŽINGSNIS

Sulenkite kampus į vidų.

PVZ.

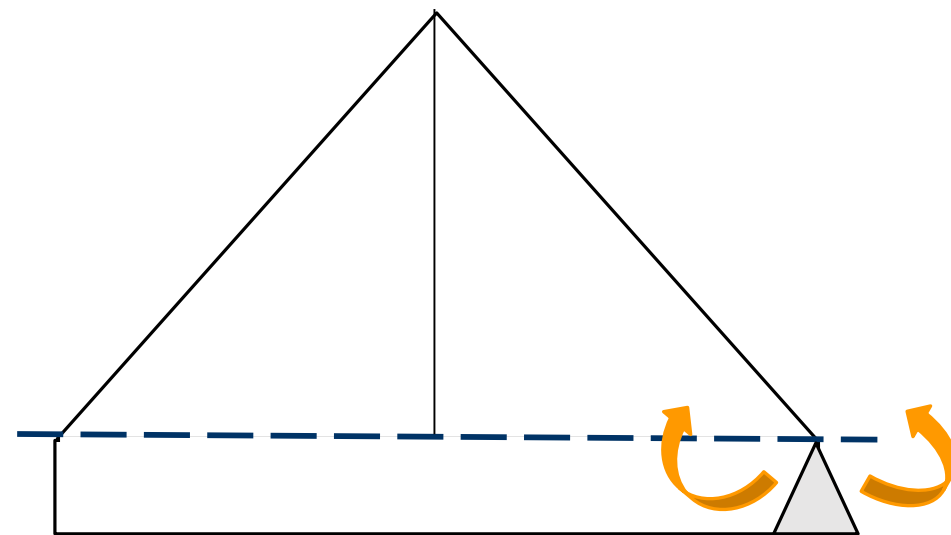
ĮSIPAREIGOJIMAS

Kaip kapitonas supranta, kad visų įgulos narių pereigos yra kertinės, taip ir jūs turite pasirūpinti, kad visi komandos nariai būtų pasiruošę prisidėti prie projekto nuoširdžiai ir motyvuotai.

- Kurkite bendruomeninį tarpusavio supratimą, pabandykite suvokti žmonių poreikius. Ypatingą dėmesį atkreipkite į tai, kas skatina veikti ir motyvuoja kitus – loginė, emocinė ir praktinė motyvacija.
- Rūpinkitės tuo, ką mano komandos nariai, kaip vertina situaciją, ką jaučia ir kokių veiksmų imasi – tai esminiai pasitenkinimo indikatoriai.
- Kurkite įkvepiančią erdvę, kurioje klesti idėjos, o žmonėms leidžiama išbandyti skirtingas veiklos sąlygas.
- Būkite kūrybingi, smalsūs, atraskite naujų dalykų ir formų, kurios įkvėptų kitus dalyvauti.
- Pasistenkite būti atviri ir pažinti žmones už bibliotekos ribų. Motyvuokite juos ten kur jie tądien yra, parodykite jiems, kad jie jums rūpi ir dalinkitės su jais savo idėjomis.
- Veikite už organizacijos ribų – pasinaudokite alternatyviomis veiklomis kaip įrankiais, skirtais užmegzti ryšius su žmonėmis, kurkite susitikimų ir diskusijų erdves.

TREČIAS ŽINGSNIS

Sulenkite abi lapo puses palei apatinį pakraštį.

PVZ.

4 AIŠKUMAS

Kaip kapitonui ir jo įgulai leidžiantis į kelionę reikalingas aiškus tikslas ir jų laukianti misija, taip ir jūs, **dar prieš išsiruošdami į savo kelionę ir kviesdami kitus prisijungti**, turite būti aiškiai apibrėžę sėkmę ir nesėkmę reiškiančius faktorius.

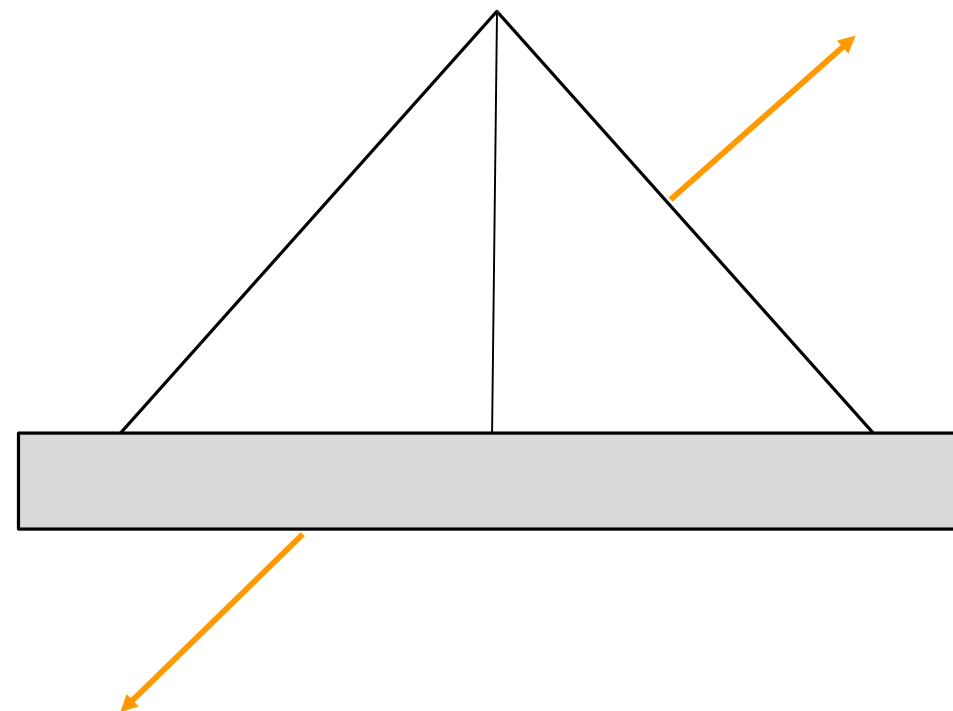
- Nuo pat pradžių išskirkite aiškius tikslus ir apibrėžkite numatomas veiklas.
- Pasistenkite, kad visi dalyviai suprastų ko iš jų tikimasi (tai kas suteiks naudos ir darbuotojams ir bibliotekai), suteikite jiems kryptį, tinkamą vaidmenį, pareigas ir pan.
- Pasistenkite, kad dalyviai žinotų visas svarbias datas, užduotis, atsiskaitymo formas ir pan.
- Paaškindite kaip situacija keisis ateityje ir kaip toji ateitis taps realybe per iniciatyvas, tiesiogiai susijusias su žmonių įsitraukimu ir aktyviu dalyvavimu.

PVZ.

KETVIRTAS ŽINGSNIS

Iškelkite vidurį ir suglauskite kraštines.

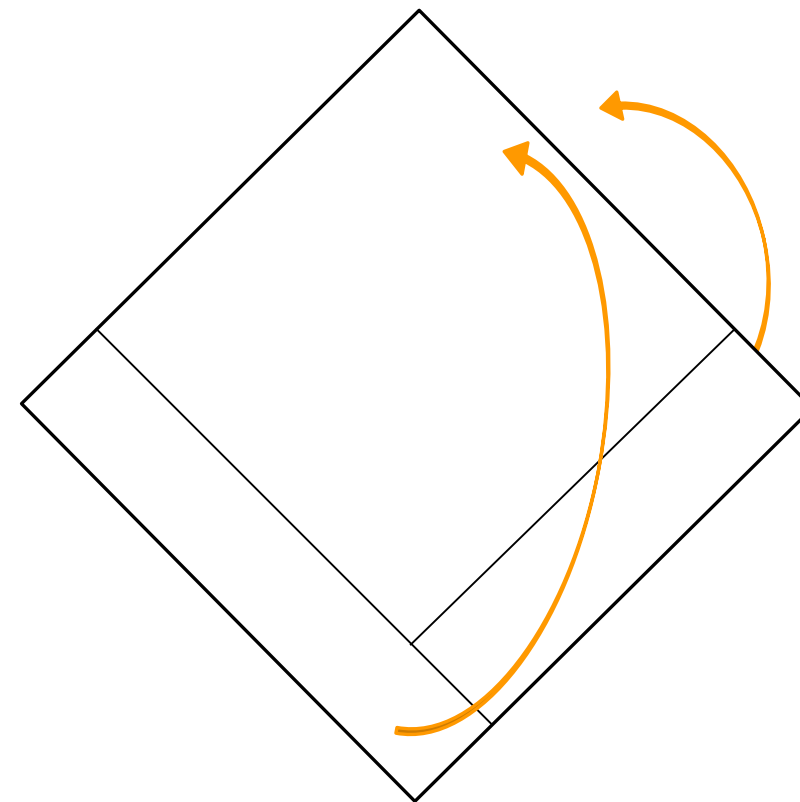
KOMUNIKACIJA

Kaip kapitonas geba aiškiai perteikti didžiąją misiją ir transformuoti ją duodamas paprastus įsakymus savo įgulai, taip ir jūs turite efektyviai komunikuoti su savo komandos nariais, atrasdami su jais bendrą kalbą, būdami supratingi, bendraudami betarpiškai, visiems suprantama kalba.

- Komunikacija be galo svarbi! Bendraukite kaip galėdami daugiau. Taip pritrauksite dėmesį ir būsite suprasti, sudominsite ir įžiebsite norą ir siekį veikti.
- Geriausia komunikacijos pradžia – kitų išklausymas ir dialogo paieška, o ne viopusis monologas ir savo plano dėstymas.
- Kurkite komunikaciją kaip kvietimą veikti. Padrąsinkite žmones dalintis savo istorijomis, nuotrakomis, patirtimis ir t.t. ir pasistenkite, kad jiems tai padaryti būtų kuo paprasčiau ir patraukliau.
- Padėkite kitiems pamatyti, kodėl dalyvauti yra verta. Drąsiai pristatykite jūsų suteikiamas galimybes. Teiginiai turėtų perteikti reagavimo/atsako svarbą iš abiejų požiūrio taškų – jūsų ir dalyvių.

PENKTAS ŽINGSNIS

Sugretinkite apatinius kampus.

PVZ.

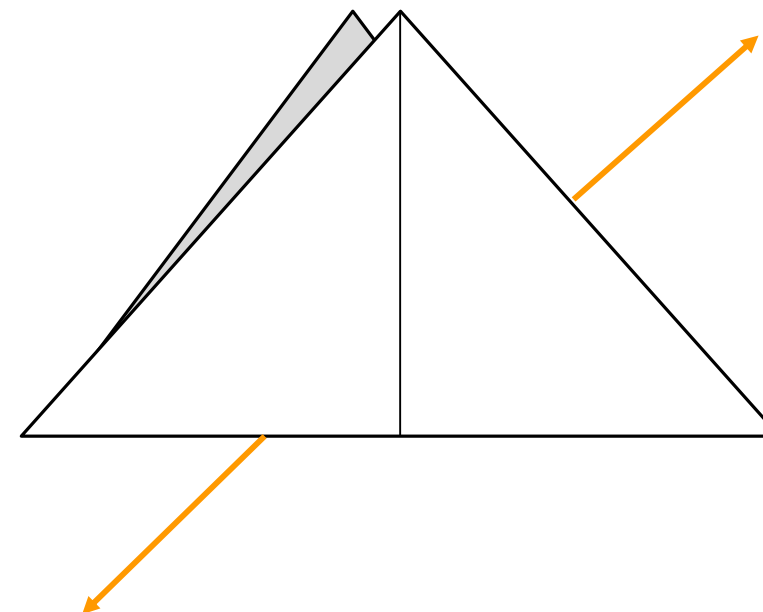

Kaip kapitonas pasirūpina, kad jo laivas būtų tinkamas darbui, o jame būtų palaikoma sveika darbinė atmosfera, taip ir jūs turite sukurti bendruomenišką ir teigiamą erdvę kitiems, kad jie būtų linkę dalyvauti, įsitraukti į visus procesus ir būtų produktyvūs.

- Stenkitės išlaikyti pastovumą projekto grupėje ir padėti kiekvienam grupės nariui jaustis patogiai ir išlikti motyvuotam.
- Sekite laiką, procesus ir finansavimą bei užtikrinkite pusiausvyrą tarp šių elementų.
- Supraskite ryšius ir taisykles (formalius ir neformalius) ir vis patikrinkite lūkesčius (derinkite lūkesčius).
- Aptarkite tikslus tam, kad išskirtumėte tikruosius tikslus ir galėtumėte sukurti teigiamą darbinę atmosferą, suderindami asmeninius tikslus su projekto ir veiklų uždaviniais.
- Būkite pasiekiami visiems ir visada (ar dėl to kyla iššūkių?) ir išlaikykite skaidrumą.
- Būkite jautrūs kultūriniais skirtumams ir supraskite, kokie skirtingi iššūkiai gali dėl jų kilti, bei kokie skirtingi istoriniai kontekstai juos sąlygoja.

ŠEŠTAS ŽINGSNIS

Pakelkite vidurį ir sugretinkite kraštines.

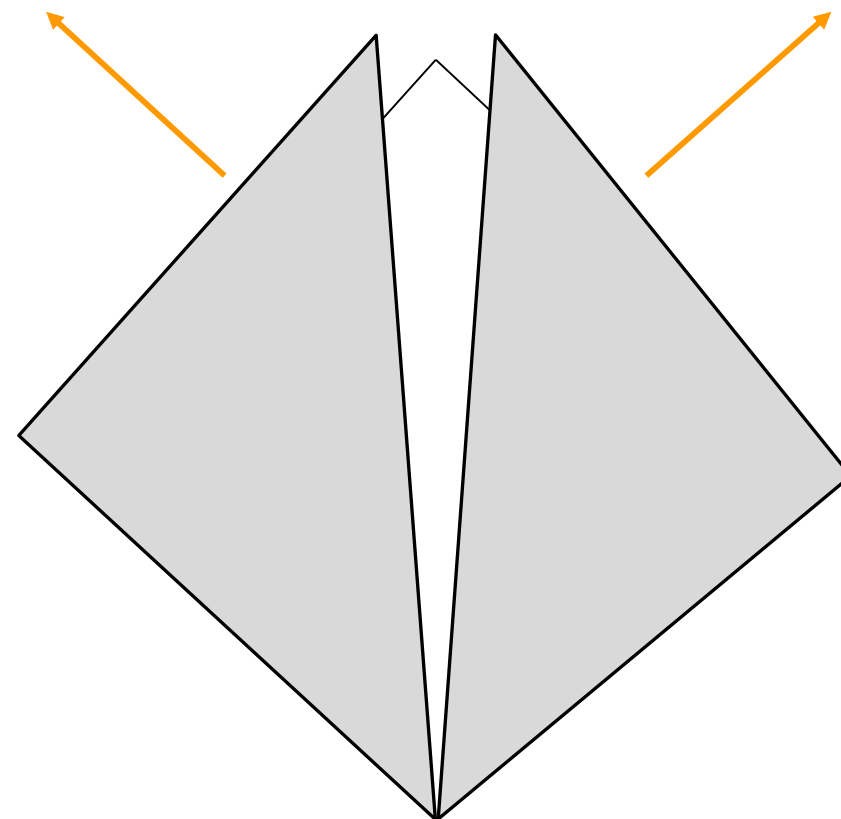
BENDRADARBIAVIMAS

Kaip geras kapitonas supranta, kad laive vyksta daug svarbių ir kartais kritinių procesų, taip ir jūs turėtumėte puikiai žinoti, kad vieni laivo nesuvaldysite.

- Puoselėkite komandinį darbą ir suteikite kiekvienam komandos nariui atsakomybę, o tuo pačiu ir galimybę bendradarbiauti.
- Žinokite ką priimate į savo laivą ir kaip šiuos žmones *saugiai įlaipinti*.
- Būkite konkretūs plėsdami tikslinę auditoriją – tai jums palengvins dalyvių paiešką ir leis jiems greičiau pradėti dalyvauti veiklose.
- Supraskite, kad norėdami deleguoti darbus turite išmintingai pasirinkti kam juos deleguosite, o pasirinkę – suteikite savo deleguotiesiems visus įgaliojimus, kad jie galėtų dirbti savo darbus ir priimti reikiamus sprendimus. Jie turi galėti veikti nedelsiant, kai pastebi, kad reikalingi pokyčiai procesų valdyme.

SEPTINTAS ŽINGSNIS

Atitraukite kraštines vieną nuo kitos ir išlenkite laivo formą.

PVZ.

8

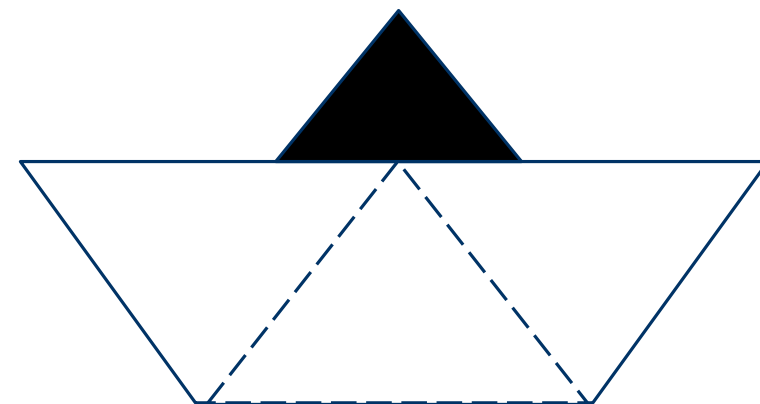
JVYKDYMAS

Kaip kapitonas parplukdo savo laivą į uostą ir sėkmingai pasiekia kelionės tikslą, taip ir jūs turite užbaigti projektus su puikiais ir džiuginančiais rezultatais, palikdami savo pėdsaką, ateityje vesiantį į naujas ekspedicijas.

- Pasirūpinkite, kad gautumėte grįžtamąjį ryšį apie savo darbus, darbų metu ir po jų. Pavyzdžiui, užbaigus užduotį, pakvieskite žmones pasidalinti nuomonėmis ir pasiūlymais, kaip jūs galėtumėte pagerinti savo vykdomus procesus ir veiklas.
- Grįžtamojo ryšio prašymas siekiant pagerinti savo darbų kokybę yra puikus būdas patikrinti ar užsiimate veikla, kuri yra reikalinga ir naudinga jūsų bendruomenei.
- Nepalikite bendruomenių vienu su jų problematika – ir nesitikėkite, kad projektai patys save įvykdys.
- Skleiskite žinią apie savo projektą ir darbą su bendruomene.

AŠTUNTAS ŽINGSNIS

Popierinis laivelis ...

PVZ.

NAVIGACIJOS ĮRANKIAI

BENDRUOMENĖS ŽEMĖLAPIS

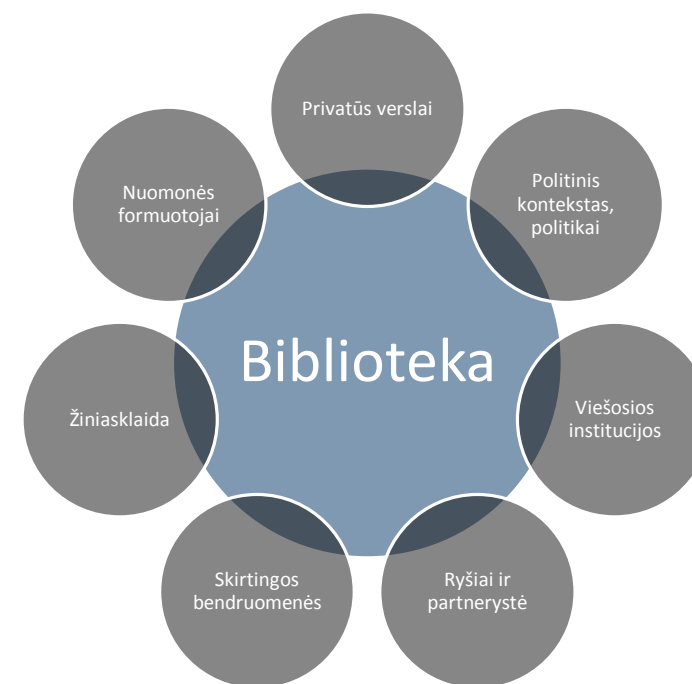
Bendruomenės žemėlapis, tai naudingas įrankis, skirtas atrasti ir pažinti savo bendruomenes. Jis atskleidžia vietines galimybes, struktūrą ir potencialą, taigi jūs galite susiaurinti savo užduoties mastą iki artimiausių, ranka pasiekiamų darbų. Jūsų, kaip organizatoriaus, iššūkis – sujungti bendruomenės interesus su jūsų veiklomis. Tik jeigu bendruomenė pamatys biblioteką kaip aktualią ir jų interesams naudingą pagalbinkę, galite tikėtis, kad vietinių resursų nepritrūksite.

KAS GERIAUSIAI APIBŪDINA IR FORMUOJA JŪSŲ BENDRUOMENĘ?

- Kultūra ir kalba
- Viešosios įstaigos ir agentūros
- Privatus verslas
- Bendri prisiminimai, istorija ir tradicijos
- Bendruomeninės grupės, organizacijos ir asociacijos
- Neformalus ryšiai

Kaip atrodo jūsų bendruomenė? Su kuo ji susiduria?

- Demografija: Amžius, pajamos, šeimyninė padėtis
- Socialinė-ekonomika: Viešųjų paslaugų finansavimas, bendruomenės infrastruktūra, sveikata, socio-kultūrinės sąlygos ir kt.

- Apibrėžkite galimybes: resursus ir turta
- Analizuokite: iššūkius ir problemas
- Nustatykite interesus
- Apibrėžkite santykius su kitais

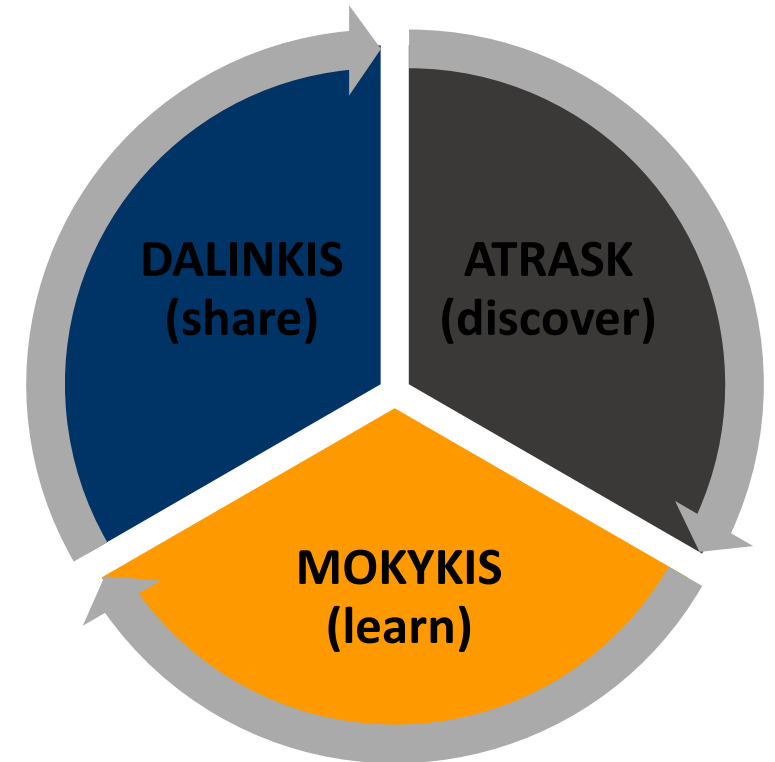
NAVIGACIJOS ĮRANKIAI

ATRASK (DISCOVER), MOKYKIS (LEARN) IR DALINKIS (SHARE)

Atrask, mokykis ir dalinkis (DLS), yra metodas, pedagoginėje praktikoje pritaikantis eksperimentinį mokymąsi. Jo sukūrimui įkvėpimo semtasi iš Davido Kolbo (David Kolb), kuris, siekdamas atrasti naujų būdų pagerinti suaugusiųjų mokymąsi, sukūrė ELT teoriją ir apibrėžė mokymosi procesą per keturių skirtingų etapų ciklą (patyrimas, reflektavimas, galvojimas ir veikimas).

DLS naudoja Kolbo principus trijų etapų modelyje, sukurtame remiantis mokymosi per atradimą ir patyrimą idėja:

- **ATRASK:** Pradėkite nuo konkrečios patirties. Tai gali būti bet kas iš jūsų praeities arba – visiškai nauja (jūsų kolegų, panašių organizacijų) veikla. Tada – iš šono pažvelkite į šią patirtį ir pagalvokite, kas ir kaip buvo nuveikta.
- **MOKYKIS:** Atradę konkrečią patirtį, apibrėžkite savo stebėjimo rezultatą: kokios vertybės pastebėtos ir kaip jos gali būti panaudotas jūsų ateities veiklose.
- **DALINKIS:** Dalinkitės savo stebėjimo ir mokymosi rezultatais su kitais ir gaukite grįžtamąjį ryšį – tai sudarys sąlygas pradėti DLS procesą iš naujo.

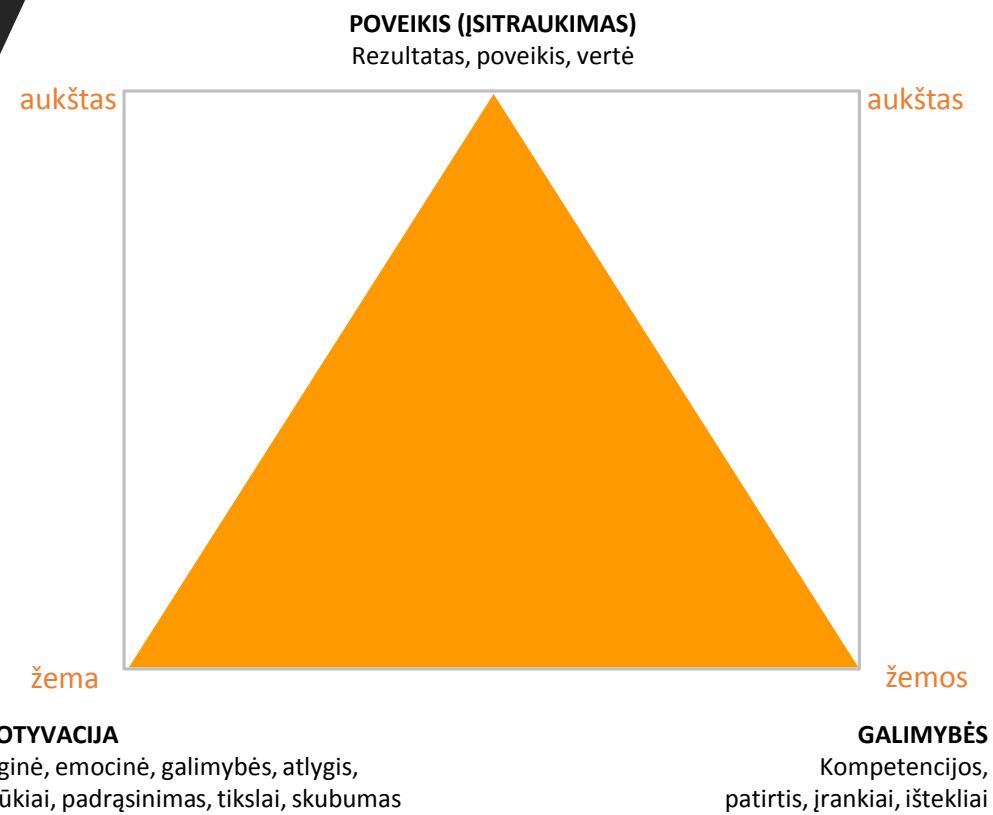
NAVIGACIJOS ĮRANKIAI

MIC TRIKAMPIS

MIC trikampis parodo, kaip bendruomenės įsitraukimas priklauso nuo bendruomenės **galimybių** ir **motyvacijos**. Viena MIC trikampio pusė negali pasikeisti nepaveikdama kitos, ar abiejų trikampio pusių.

Pavyzdžiui, pasirinkime bibliotekos projektą su didelėmis ambicijomis bendruomeniniams pokyčiams. Rezultatas, kurio tikimasi turi būti paremtas aukšta dalyvių motyvacija ir galimybėmis arba bent jau vienos iš šių dviejų kategorijų aukštu lygiu. Tokiu atveju biblioteka turi palyginti abstrakčias ambicijas su konkrečiu potencialu ir sukurti tvarią vizijos ir realybės sąjungą. Taip pat, biblioteka gali pradėti imtis veiksmų padidinti motyvacijai arba galimybėms, stiprindama jas sąlygojančias aplinkybes.

(MIC: © Mikkel Hartvig Haaning, Herningo Viešoji Biblioteka)

NAVIGACIJOS ĮRANKIAI

CVA MODELIS – TIKSLINĖ KOMUNIKACIJA

CVA modelis yra pagalbiniis įrankis, padedantis suprasti, kaip žmonės kuria, koordinuoja ir valdo prasmes savo komunikacijos procesuose. Analizuojant prasmes skirtingais lygiais ir stebint ar šie lygiai tarpusavyje turi ryšius ar ne, galime suprasti kaip vyksta prasmės kūrimo procesas ir kaip informacija yra priimama. Tai žinodami, galime tobulinti esamus komunikacinius procesus.

- **RŪPESTIS:** Emocinis įsitraukimas, jausmai, vertybės, troškimai
- **VIZIJOS:** Intelektualinė darna, žinios ir racionalus mąstymas
- **VEIKSMAI:** Pastangos, veiksmai ir ilgalaikės veiklos

GALVA (VIZIJOS)

INTELEKTUALINĖ DARNA

ŽINIOS IR RACIONALUS MĄSTYMAS

ŠIRIDS (RŪPESTIS)

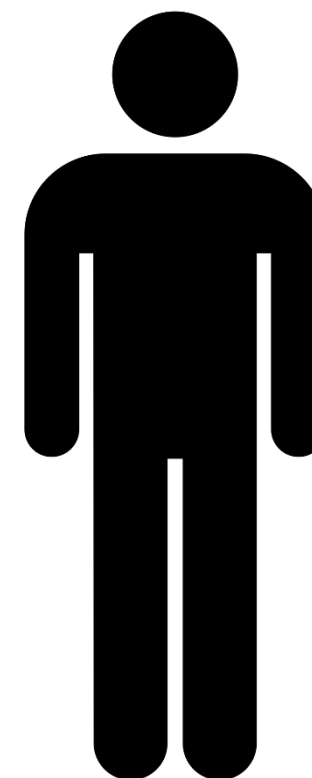
EMOCINIS ĮSITRAUKIMAS

JAUŠMAI, VERTYBĖS IR TROŠKIMAI

RANKOS/KOJOS (VEIKSMAI)

PASTANGOS

VEIKSMAI

NAVIGACIJOS ĮRANKIAI

6 VEIKSNIAI, MOTYVUOJANTYS IR IŠLAIKANTYS SAVANORIŲ ĮSITRAUKIMĄ

Peržiūrėkite 6 vaizdo įrašus (dešinėje, anglų kalba) ir pasisemkite įkvėpimo ir žinių, kaip teisingai motyvuoti ir išlaikyti savanorius bibliotekos veiklose.

Cultural Heritage
for the Future

6 factors that motivate and retain volunteers

Cultural Heritage
for the Future

1. Clarify the difference the volunteer makes

Cultural Heritage
for the Future

4. Appreciate each individual person

Cultural Heritage
for the Future

2. Match the volunteer with the right task

Cultural Heritage
for the Future

5. Create space and offer development

Cultural Heritage
for the Future

3. Don't waste people's time

Cultural Heritage
for the Future

6. Support relationships

KELIONĖ PER ISTORIJĄ

Svarbiausia – vadovavimas

„Kelionė per istoriją“ (angl. „On tour in history“) mokymai, skirti aktyviems senjorams (virš 60 metų). Šie mokymai buvo projekto „Palaikyk smegenų sveikatą“ (angl. „Keep your brain healthy“) dalis, kurio metu specifinėms veikloms buvo praktiškai pritaikomi įvairūs tyrimų apie sveiką senėjimą rezultatai. Šie užsiėmimai taip pat apjungė istorijos, kultūros ir gamtos temas.

Mokymai truko 15 savaitių (kiekvieną ketvirtadienį). Jų metu 30 dalyvių lankydavosi istorinėse Herningo miesto ir apylinkės vietose – pradėdami nuo turo po Renesanso paveldą, pereidami per svarbiausias vietas tekstilės istorijoje ir užbaigdami ateities Herningu. Projektas buvo nepaprastai sėkmingas: užmegztos draugytės, atsirado naujų archyvą atstovavaujančių žmonių, prie jų prisijungė keletas naujų savanorių. Kaskart pasibaigus mokymų programai, prie kavos puodelio buvo dalinamasi gražiomis idėjomis bei istorijomis.

Herningo Viešoji Biblioteka buvo projekto organizatorė, kartu su partneriais iš muziejų, Herningo Savivaldybės ir didelio būrio savanoriškai įsitraukusių organizacijų. Kadangi projekte dalyvavo daug skirtingų partnerių ir bendra-organizatorių ir įsitraukė daug dalyvių (buvo siūloma didelė veiklų įvairovė), projektas pareikalavo daug žmogiškųjų išteklių – o tuo pačiu ir gerų komandos valdymo įgūdžių.

Vietos istorijos archyvas (angl. The Local History Archive), Herningo Biblioteka

GRĮŽTI

MOKYMASIS VISĄ GYVENIMĄ SENJORAMS

Visapusiškas kompetencijų sistemos kūrimas

Projekto „Mokymasis visą gyvenimą senjorams“ (angl. „Life-long Learning for Senior Citizens“) metu, Kranio miesto biblioteka pademonstravo, kaip projekto veiklų pagrindu galima tobulinti profesinius įgūdžius. Biblioteka dalyvavo tarptautiniame projekte „Grundtvigo partnerystės viso gyvenimo mokymasis senjorams (LL4S)“ (angl. „The Grundtvig partnership Lifelong learning for senior citizens (LL4S)“), kuriame bendradarbiavo su Bulgarija, Jungtine Karalyste, Italija, Ispanija ir Danija.

Projekto metu Kranio Miesto Biblioteka siūlė skaitymo klubus-susitikimus, literatūros ir kultūros paveldo temomis, senjorams Kranio senelių namuose ir įkūrė Modrinos skaitymo grupę. Taip pat, biblioteka dalijosi projekto metu įgyta gerąja praktika su kitomis institucijomis Slovėnijoje ir vedė seminarus profesionaliems bibliotekininkams, siekdama ugdyti veiklų organizavimo senjorams įgūdžius. Susidomėjimas pastarosiomis iniciatyvomis buvo labai didelis, seminaruose apsilankė 81 dalyviai. Vėliau šios veiklos išsiplėtė į kaimyninius miestelius ir bendruomenes, savanoriai buvo apmokomi organizuoti skaitymo užsiėmimus. Savanorių mokymus sėkmingai užbaigė 23 įvairaus amžiaus ir profesijų atstovai: bibliotekininkystės, lyginamosios literatūrologijos ir meno istorijos studentai, bedarbiai, kultūrinių ir kitų institucijų atstovai bei įvairių išsilavinimą turintys senjorai. Tokiu būdu, projektas prisidėjo tiek prie profesionalių bibliotekininkų, tiek prie savanorių profesinių įgūdžių ugdymo.

Kranio miesto biblioteka, Slovėnija

GRĮŽTI

GORENJSKA PER PIRAMĄJ PASAULINĮ KARĄ 1914-1918 M.

Komunikacija kaip paskatinimas rinkti atsiminimus

Šis projektas yra geras sėkmingos komunikacijos tarp bendruomenės narių pavyzdys, kuriuo siekta atkurti socialinę Pirmojo Pasaulinio karo atmintį. Biblioteka pakvietė žmones dalintis savo prisiminimais (istorijomis, daiktais, nuotraukomis ir kt.) susijusiais su Pirmuoju Pasauliniu karu. Tema ir formatas pasirodė esą įkvepiantys bendruomenės narius, kadangi privatūs kolekcionieriai ir paprasti piliečiai noriai atvėrė ilgai saugotus asmeninius archyvus ir dalinosi jų turiniu. Atsiminimai buvo perkelti į viešai prieinamus ir tvarius formatus bei pasidalinti su visuomene – informacija paskelbta tinklalapiuose, surinktų nuotraukų, dienoraščių, daiktų parodose, ekskursijose su gidais. Literatūrinuose vakaruose pristatyti Slovėnų autorių eilėraščiai, trumpi apsakymai, pjesės ir memuarai, pasakojantys apie karo metu išgyventas kančias. Taip pat surengta paveikslų paroda karo tema. Stipri projekto komunikacija prisidėjo prie vietos identiteto ir pilietinės visuomenės stiprinimo.

Kranio miesto biblioteka, Slovėnija

GRĮŽTI

VINGROT: PAŽVELK Į ISTORIJĄ NAUJOMIS AKIMIS

Naujų bendruomenės narių motyvavimas šiuolaikinių technologijų pagalba

Projekto „VingRot“ metu, Vagerido viešoji biblioteka, bendradarbiaudama su karo muziejumi ir jaunimo centrais, skatina žmones atrasti vietos istoriją per trumpuosius filmus, sukurtus naudojant 360 laipsnių virtualios realybės (VR) technologiją.

Projekto tikslas – pasitelkiant šiuolaikines technologijas sudominti žmones vietos istorija, skleisti informaciją apie svarbias istorines vietas regione, dalintis pasakojimais bei istorijomis ne tik su Vageryd savivaldybės gyventojais, bet ir su plačiąja bendruomene.

360 laipsnių filmavimo ir VR technologijos vyresnio amžiaus vietos gyventojų pasakojimams prikelia naujam gyvenimui ir patraukliai pristato jaunimui. Su akiniais ir ausinėmis jautiesi tarsi būtum filme ir „gyvai“ lankytum vietas, kuriose kurtas filmas (filmas- įrankis, padedantis pažinti).

Vagerido viešoji biblioteka, Švedija

GRĮŽTI

NEUŽRAŠYTOS VILNIJOS ISTORIJOS: PRIE SAMOVARO

Bendra kūryba ir bendradarbiavimas - kvietimas dalintis

Šios iniciatyvos metu biblioteka pakvietė vietos senjorus, besidominčius istorija ir kultūros paveldu, pokalbiams prie arbatos. Jaukūs pokalbiai prie arbatos puodelio yra organizuojami kartu su Trečiojo Amžiaus Universitetu ir vietos gyventojais, kurie tapo pasakotojais, besidalinančiais savo istorijomis apie vilniečius ir Vilniaus apskritį. Taip yra kuriamas dialogas ir pradedama dalintis istorijomis iš asmeninės perspektyvos. Pokalbiai prie arbatos parodo bendradarbiavimo su vietos bendruomenėmis svarbą, kai kartu yra kuriama įdomi ir saugi erdvė, skatinanti žmones dalyvauti įvairiose (kultūros paveldo srities ir ne tik) veiklose.

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, Lietuva

GRĮŽTI

GYVENTOJŲ ĮTRAUKIMAS PRISTATANT SAVO NAMŲ ISTORIJĄ

Bendradarbiavimas - vertybė

Kārdla miesto biblioteka (anksčiau žinoma kaip Hyjumos regiono viešoji biblioteka) kviečia vietos bendruomenės narius užrašyti jų namų istorijas, kurias gali sudaryti atsiminimai, nuotraukos ir įvairūs raštai.

Projektas vyksta iki šiol ir susideda dviejų dalių t. y medžiagos rinkimas ir renginių su bendruomene organizavimas. Pavyzdžiui – skirtingų vietos tradicinių švenčių pristatymas, parodos (pvz. miestelyje gyvenančios močiutės megztų zoologijos sodo gyvūnėlių eksponavimas), poezijos skaitymai, ekskursijos ir tradicinės virtuvės dienos. Pastaruosiuose vyko maisto degustacija, dalyviai dalijosi tradicinių patiekalų receptais.

Projektas reikalauja bendradarbiavimo tarp skirtingų asmenų ir organizacijų, į bendras veiklas įtraukia skirtingas bendruomenių grupes ir kartas. Tai parodo, kaip svarbu yra įtraukti vietos gyventojus į bibliotekos veiklas, ypač vyresniąją kartą-senjorus, kuri yra sukaupusi daug žinių apie praeitį ir gimtųjų namų istoriją (kuri galbūt būtų prarasta). Biblioteka patenkina skirtingų bendruomenės grupių kultūrinius poreikius ir taip stengiasi pagerinti bendruomenės gyvenimo kokybę parodant, jog kiekvienas žmogus yra svarbus ir vertinamas.

Kārdla miesto biblioteka, Estija

GRĮŽTI

PASIŽVALGYMAI PO VILNIŲ

Tinkamos atmosferos sukūrimas

Sukurdama stalo žaidimą „Pasižvalgymai po Vilnių“ biblioteka panaudojo žaidimą, kaip įrankį populiarinti Vilniaus istoriją vaikų ir jaunimo tarpe.

Stalo žaidimas yra puikus įrankis ir mokomoji priemonė, kurią mokytojai gali pasitelkti skatindami mokinius įsitraukti į mokymosi procesą, bendrauti tarpusavyje, lankytis istorinėse vietose ir diskutuoti apie Vilniaus kultūrinį paveldą su šeimos nariais, dalintis asmeninėmis patirtimis apie miesto istoriją ir praeitį.

Žaidimo formatas leidžia sukurti draugišką atmosferą tarp jo dalyvių: tarp mokinių - žaidėjų ir mokytojų - žaidimo vedėjų. Šis žaidimas – tai smagus sostinės istorijos pažinimo būdas.

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, Lietuva

GRĮŽTI

ERDVĖ VIETOVĖS ATMINČIAI

Aiškiai išdėstytas planas ir užduotys

Projekto „Erdvė vietovės atminčiai“ (angl. „The Space for Local Memory“) tikslas Hyjumos Savivaldybėje yra rinkti literatūrą, susijusią su Hyjuma, ir sukurti kelis skirtingus vietinius laikraščius, prieinamus visuomenei. Projekto metu yra renkamos knygos, išleistos Hyjumos autorių, taip pat turistiniai leidiniai ir kita medžiaga. Leidinių sąrašus reguliariai kuria visi bibliotekos darbuotojai.

Knygos ir kita surinkta medžiaga yra lengvai pasiekiami bibliotekoje, knygos lentynose surūšiuotos pagal temas. Ši bibliotekos vietos istorijos duomenų bazė yra naudinga studentams, ieškantiems medžiagos studijų tyrimams, o taip pat ir vietos tyrinėtojams, kurie ruošia publikacijas Hyjumos istorijos tema. Ateityje planuojama skaitmeninti visus šios duomenų bazės leidinius, siekiant juose pateikiamą informaciją padaryti prieinamą už bibliotekos ribų bei užtikrinti susidėvėjusių leidinių tinkamą išsaugojimą.

Projekto „Erdvės vietovės atminčiai“ valdymas reikalauja disciplinos, teisingo raktinių žodžių, tematikos parinkimo ir struktūruoto užduočių pasiskirstymo tarp darbuotojų.

Kārdla miesto biblioteka, Estija

GRĮŽTI

TINKLALAPIS „MANO GYVENIMAS“

Sekite iki pabaigos

Herningo Vietos Istorijos Archyvas ir Herningo Viešoji Biblioteka sukūrė tinklalapį „Mano Gyvenimas“, kuriame žmonės yra skatinami užrašyti savo memuarus arba atrinktus prisiminimus. Istorijos skelbiamos tinklalapyje: www.herninghistorie.dk.

Tinklalapio tikslas yra surinkti paprastų žmonių istorijas. Kasdienio gyvenimo istorija yra svarbus požiūrio taškas, papildantis formalius akademinis kraštotyros tyrimus ir gerai žinomas vietos įžymybių gyvenimo istorijas. Vyresnio amžiaus žmonės tampa išskirtinių pasakojimų kuratoriais ir dar negirdėtų istorijų, kurias svarbu rinkti ir išsaugoti, autoriais.

Tinklalapis pradėjo veikti 2019-ųjų rudenį, ta proga buvo surengtas didelis renginys, sudominęs daugybę žmonių. Nepaisant susidomėjimo, savo istorijomis tinklalapyje kol kas niekas nepasidalino. Siekiant paskatinti bendruomenės narius dalintis savo istorijomis, 2020-ųjų pradžioje buvo suorganizuotos kelios istorijų rašymo dirbtuvės, kuriose bendruomenės nariai buvo mokomi naudotis tinklalapiu ir užrašyti savo pasakojimus. Taip pat, planuojama tinklalapį aktyviai reklamuoti tiek spaudoje, tiek internetinėje erdvėje, o archyvo savanorių tinklą panaudoti tinklalapio gyvybingumo skatinimui.

Vietos Istorijos Archyvas (angl. The Local History Archive), Herningo Biblioteka

GRĮŽTI

Cultural Heritage for the Future

Hiiu Valla Raamatukogu
Public Library of Hiiu Municipality

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

MESTNA *knjižnica* KRANJ

VAGGERYDS
KOMMUN

Herring
Bibliotekerne
- tid til dig

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union